

[dokumenty-08] Dvacet pět let matematické olympiády v Československu

---

Andrzej Makowski

Poznámky o Kahanoffových nerovnostiach

In: Jozef Moravčík (editor); Jan Vyšín (editor): [dokumenty-08] Dvacet pět let matematické olympiády v Československu.

~~Terms of use~~. Praha: Ústřední výbor matematické olympiády, 1976. pp. 162–164.

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/405350>

provides access to digitized documents strictly for personal use.

Each copy of any part of this document must contain these

Terms of use.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project DML-CZ: *The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

POZNÁMKY
O KAHANOFFOVÝCH NEROVNOSTIACH

ANDRZEJ MAKOWSKI

B. Kahanoff v článku [1] dokázal nasledujúce nerovnosti:

$$n^n(n-2)^{n-2} > (n-1)^{2(n-1)}, \quad (1)$$

$$\left(\frac{n-2}{n-1}\right)^{n-2} > \left(\frac{2n-2}{2n-1}\right)^{2n-2}, \quad (2)$$

$$\left(\frac{n-2}{n-3}\right)^{n-2} > \left(\frac{2n-2}{2n-3}\right)^{2n-2}, \quad (3)$$

$$\left(\frac{n}{n-1}\right)^n > \left(\frac{n+1}{n}\right)^{n+1}, \quad (4)$$

$$\left(\frac{n}{n+1}\right)^n > \left(\frac{n+1}{n+2}\right)^{n+1}, \quad (5)$$

ktoré platia pre každé prirodzené číslo $n > 2$.

Kahanoff v dôkaze používa diferenciálny počet, napríklad v dôkaze nerovnosti (1) ukazuje, že funkcia

$$f(x) = \frac{x^n}{1 + x^{2(n-1)}}$$

(n je prirodzené číslo > 2) nadobúda v $[0, +\infty)$ jediné maximum pre $x_0 = \left(\frac{n}{n-2}\right)^{1/2(n-1)}$.

Pretože $f(0) = 0 = \lim_{x \rightarrow +\infty} f(x)$, máme $f(x_0) > f(1)$.

Posledná nerovnosť po úprave dáva nerovnosť (1).

Analogicky dokazuje Kahanoff nerovnosti (2) — (5).

Druhý dôkaz nerovnosti (1) dostávame užitím nerovnosti pre geometrický a aritmetický priemer (pozri [2], str. 12—13):

Pre kladné čísla $x_1, x_2, \dots, x_k$ platí nerovnosť

$$\sqrt[k]{x_1 x_2 \dots x_k} \leq \frac{1}{k} (x_1 + x_2 + \dots + x_k), \quad (*)$$

v ktorej nastáva rovnosť iba pre $x_1 = x_2 = \dots = x_k$.

Pre $k = 2n - 2$, $n \geq 3$, $x_1 = x_2 = \dots = x_n = \frac{n-1}{n}$,

$x_{n+1} = \dots = x_{2n-2} = \frac{n-1}{n-2}$ z tejto nerovnosti dostaneme

$$\left[\left(\frac{n-1}{n} \right)^n \cdot \left(\frac{n-1}{n-2} \right)^{n-2} \right]^{1/(2n-2)} < \frac{1}{2n-2} (n-1 + n-1) = 1,$$

odkiaľ ľahko vyplýva (1).

Nech $a_n = \left(1 + \frac{1}{n}\right)^n$, $b_n = \left(1 - \frac{1}{n}\right)^n$, potom nerovnosti (2) — (5) môžeme napísať v tvare

$$a_{n-2} < a_{2n-2}, \quad (2')$$

$$b_{n-2} < b_{2n-2}, \quad (3')$$

$$b_n < b_{n+1}, \quad (4')$$

$$a_n < a_{n+1}. \quad (5')$$

V knížce [2] (str. 15) je daný jednoduchý dôkaz nerovnosti (4') i (5'). Do nerovnosti (*) dosadíme $k = n + 1$, $x_1 = \dots = x_n = 1 \pm \frac{1}{n}$, $x_{n+1} = 1$. Vidíme, že nerovnosti (2') a (3') vyplývajú z nerovnosti (5') a (4').

Literatúra :

- [1] *Boris Kahanoff*: Certaines inégalités des nombres, Bull. Inst. Égypte 29 (1948) 323—327.
- [2] *P. P. Korovkin*: Nėravenstva (Populjarnyje lekciij po matematike, vyp. 5, izd. 2, GITTL, Moskva 1956.